

Fölbedömning och exteriörbedömning av ston

Bedömningsreglemente 2018

Swedish Warmblood
ASSOCIATION

1.	FÖLBEDÖMNING OCH EXTERIÖRBEDÖMNING AV STON.....	3
1.1	Idé och mål.....	3
1.2	Deltagande hästar.....	3
1.3	Ansvar (hästagarförsäkringen).....	4
2.	BEDÖMNINGSGREGLER.....	4
2.1	Allmänna anvisningar.....	4
2.2	Anvisning för visning av föl.....	5
2.3	Anvisning för mätning och ID-kontroll av sto som ska exteriörbedömas.....	6
2.4	Anvisning för exteriörbedömning av sto.....	6
2.5	Bedömning.....	7
2.6	Resultat.....	8
2.7	Regionalt fölchampionat.....	8
2.8	Priser.....	8
3.	ÖVRIGT.....	8
3.1	Bedömningsledarens uppgift och ansvar.....	8
3.2	Jäv, protest, överklagan och böter.....	8
3.3	Målsättning och historia.....	9
3.4	Kontaktpersoner SWB.....	10

1. FÖLBEDÖMNING OCH EXTERIÖRBEDÖMNING AV STON

1.1 Idé och mål

Målsättningen med fölbedömningen är att i första hand vara stimulans för uppfödarna att tidigt ägna sig åt fölet. Fölbedömningarna är ej avelsvärderande. Resultaten rapporteras dock till SWB och arkiveras för eventuell framtida utvärdering. I samband med regionala fölbedömningar är det också vanligt att arrangera exteriörbedömning för ston som ska kvalitetsgraderas. Det är samma domare som bedömer båda hästarna ungefär samtidigt.

SWB är huvudman för alla unghästbedömningar för svenska varmblodiga ridhästar.

Unghästbedömningarna arrangeras av regional avelsförening eller annan huvudman godkänd av SWB. Ett kontinuerligt arbete med protokoll, reglementen och domarutbildning säkerställer att bedömningarna är så rättvisande och lika över hela landet som möjligt.

Fölbedömning och exteriörbedömning av ston

Fölbedömning samt exteriörbedömning för ston genomförs årligen mellan 1 juli och 31 augusti. Vid en fölbedömning får fölen en allsidig bedömning av exteriör och gångarter. Hoppstammade och dressyrstammade föl visas i olika klasser vid de regionala fölbedömningarna. Stona skall mätas i samband med exteriörbedömningen. Det ska också göras en ID-kontroll för att säkerställa stoets identitet.

Kvalitetsgradering av ston

Enbart ston med meriter från unghästtest eller tävling kan kvalitetsgraderas för **prestationsklass** (selektionssto med en, två eller tre stjärnor). Exteriörbedömning av ston i samband med fölbedömning är enbart nödvändig för ston med meriter som ska kvalitetsgraderas för prestationsklass och som inte visats exteriört vid något tidigare tillfälle. Exteriörbedömning är **inte** nödvändig för ston som ska kvalitetsgraderas för **avelsvärdeklass** (A och ELIT). För ston som har genomfört 3-årstest inklusive godkänt ridprov eller Kvalitetsbedömning och uppnått minimikraven kan resultaten användas som underlag för kvalitetsgradering. Ston kan även delta i Kvalitetsbedömningens Öppna klass, för att få en exteriörbedömning som kan användas för kvalitetsgradering.

Utländska ston kan kvalitetsgraderas i SWB under förutsättning att de uppfyller övriga krav på härstamning etc. Ridprov från utlandet kan räknas. För kvalitetsgradering skall ansökan skickas till SWB. Läs mer i SWB:s Sto & Unghästreglemente, se www.swb.org

1.2 Deltagande hästar

SWB:s unghästbedömningar är öppna för alla hästar som är registrerade hos SWB, förutsatt att hästens ägare är medlem i SWB - Plusmedlem eller Aktiv medlem. **Medlemskap skall vara löst före anmälan till bedömning. Medlemskap kontrolleras före start.**

Alla föl som ska registreras hos SWB är välkomna att delta. Fölen anmäls med sitt registreringsansökningsnummer som fås via Språngrulla. Importerade föl eller moderlivsimporter får delta under förutsättning att de ska registreras i SWB, dessa föl måste läggas upp manuellt vid anmälan till bedömning.

Hästar med grönt pass/berättigade till grönt pass har företräde vid många anmälda.

Fullständiga krav för registrering hos SWB finns i SWB:s Sto & Unghästreglemente, se www.swb.org.

För att få delta i fölbedömning måste fölet vara **minst 21 dagar gammalt**.

1.3 Ansvar (hästägareförsäkringen)

Ägare eller ombud som anmäler häst till av SWB sanktionerad bedömning är skyldig att se till att

- hästen under de tre senaste veckorna före bedömningens början inte visat några tecken på smittosam sjukdom
- hästen under de tre senaste veckorna före bedömningens början inte varit uppställd i stall där smittosam hästsjukdom såvitt känt förekommit
- hästen är erforderligt tränad för deltagande och fullt frisk såvitt ägaren vet
- uppfylla de förpliktelser hen åtagit sig i och med anmälan, bland annat erläggande av anmälningsavgift
- följa gällande bedömningsreglemente samt föreskrifter och anvisningar utfärdade av lokal bedömningsledning
- förvissa sig om att hästen inte fått, och själv inte ta, otillåtna medicinska preparat eller otillåten medicinsk behandling före start

I och med anmälan godkänner ägare eller ombud att

- SWB äger rätt till kopior på samtliga bedömningsprotokoll
- resultaten får publiceras på lämpligt sätt, även på Internet
- resultaten får användas för forsknings- och utvecklingsändamål

Allt deltagande i SWB sanktionerad bedömning sker på egen risk. Alla deltagare och medhjälpare rekommenderas att kontrollera att man har en giltig olycksfallsförsäkring.

2. BEDÖMNINGSREGLEMENTE

2.1 Allmänna anvisningar

Visning vid officiell fölbedömning får endast ske en gång/år.

Hoppstammade och gångartsstammade föl deltar i olika klasser. Vid anmälan skall det anges vilken klass fölet ska delta i. Om ägaren inte anger detta vid anmälan placeras fölet i endera gruppen av arrangören utifrån faderns huvudinriktning.

Förberedelser, träning och medhjälpare

Träna på att leda och visa fölet i grimma och grimskäft, samt att ställa upp fölet med sidan mot domare och publik. Det rekommenderas och är en fördel för hästarna, att ha med egna medhjälpare som känner dem och tvärt om.

Utrustning, häst

Fölet skall ha grimma, gärna med pannband och stoet skall vara tränat. Vid bedömning i frihet kan fölets grimma tas av, stoets tyglar ska tas av. Tyglarna kan med fördel vara försedda med karbinhakar för snabbare hantering. Annan utrustning är inte tillåten.

Om möjligt bör sto och föl vara flätade.

Utrustning och klädsel visare

Ägare/visare/medhjälpare skall vara prydligt och ändamålsenligt klädda samt bära godkänd hjälm med knäppt hakband vid alla moment och vid all hantering av häst på bedömningsplatsen.

Korrekt klädsel för visning vid hand är vita/ljusa byxor, samt blå/mörk tröja och skor lämpliga att springa i. Ridbyxor och/eller ridstövlar bör inte användas vid visning vid hand.

Spö får medtas. Spö eller pisk får ej vara försedd med plastpåse eller dyl.

Ordningsföljd, rekommenderad

1. Mankhöjdmätning och ID-kontroll av ston som ska exteriörbedömas.
2. Visning vid hand, rörelser i frihet och exteriörbedömning av fölet.
3. Visning vid hand och exteriörbedömning av ston.
4. Ev. ridprov för ston.

Tidplan

Antalet bedömda hästar per dag i fölbedömning är begränsat till 40 individer inklusive ston som skall exteriörbedömas.

Domarnämnd

Domarnämnden bör bestå av två SWB godkända domare som dömer tillsammans, varav en skall vara exteriördomare. Om endast en domare anlitas skall det vara en A-domare i exteriör. Vid stort deltagarantal är det särskilt angeläget att man har två domare och de bör då komplettera varandra kompetensmässigt. Sekreterare ingår ej i domarnämnden. Jävsreglerna gäller dock även för sekreteraren.

Uteslutande av häst från bedömning

Om domare finner att deltagande häst visar hälsa som inte kan betraktas som en tillfällig orenhet i gången avbryts bedömningen.

Domare kan utesluta häst från bedömningen vars prestationsförmåga, kondition eller allmäntillstånd gör att den bedöms olämplig att delta i bedömningen.

Anledning till avbruten bedömning eller uteslutande skall noteras i protokollet.

Otillåten behandling av häst

Spö eller långpiska får inte användas som bestraffning utan endast som anvisning. Olämpligt uppträdande kan medföra att visaren avstängs från aktuell bedömning. Som olämpligt uppträdande mot hästen räknas varje åtgärd som har karaktär av bestraffning.

Katalog, information från arrangör

I proposition anges hur information från arrangör meddelas. Startlistor och katalog kan vara nätbaserad på hemsida. Utförliga startlistor skall finnas tillgängliga på plats. Arrangör skall tillhandahålla förteckning/katalog över anmälda saluhästar med härstamning och kontaktuppgifter till hästägare.

När ett större antal hästar bedöms på samma plats rekommenderas arrangören att tillhandahålla speaker som presenterar bedömningen, dess ändamål samt de individuella hästarna med angivande av härstamning, ägare, uppfödare och om hästen är till salu. På platser med få deltagare kan domaren hinna med att också vara speaker och presentera hästarna, enligt överenskommelse med arrangören.

2.2 Anvisning för visning av föl

För allmänna anvisningar av visning vid hand se kompendiet ”Visa häst vid hand”

<http://swb.org/folbedomning/>

Bana

Bedömningen sker i ridhus eller utomhus på sandbana med måtten ca 20 x 40 m. Om större ridhus/ridbana används skall ”övertalig” del avskärmas. Utomhusbana ska vara tydligt inhägnad med staket.

Dressyrstaket är ej tillåtet. Avspärning sker med hjälp av plastband, typ avspärningsband, alternativt bommar. Rep får ej användas. Plastband eller bommar som skär av hörnen skall användas. Banunderlaget ska vara plant och jämnt och får ej vara vare sig för tungt eller hårt.

För domare och funktionärer kan banan avgränsas i mitten med dressyrstaket. En oval eller sexkantig

relativt stor avgränsning mitt i ridhuset eller på ridbanan ger en naturlig bana för sto och föl att visa sina rörelser på och det blir enklare att ge lugn drivning/piskhjälp om det behövs. Spegel skall täckas. Det har förekommit att föl försökt hoppa ”ut” genom spegelväggen.

Visning

Ägare/visare/medhjälpare skall sköta visningen efter anvisningar från domaren. Hästen bedöms så som den visas.

Fölen visas enligt följande:

Sto och föl leds in och fölet ställs upp med sidan mot publiken.

Sto och föl visas vid hand i skritt och eventuellt i trav efter domarens anvisningar.

Fölet släpps, grimman tas med fördel av, visaren springer med stoet på fyrkantsspåret för att fölet ska visa sin trav. Visningen sker i högervarv och visaren springer på ytterspår med stoet innanför sig.

Detta görs dels av säkerhetsskäl, det är mindre risk att få fölet över sig eller träffas av en spark och dels för att domaren ser föl och sto bättre.

Tänk på att föl har lättare att visa sina gångarter om stoet travar i jämnt och ganska friskt tempo.

Visaren/visarna måste kunna följa hästen i trav ett/flera varv på ridbana/ridhus.

Om möjligt släpps stoet för att fölet ska få visa sin galopp. Därefter fångas sto och föl in för att återigen visa skritt och sen uppställning för muntligt omdöme.

2.3 Anvisning för mätning och ID-kontroll av ston som ska exteriörbedömas

Innan bedömningen påbörjas ska deltagande sto id-kontrolleras och mätas.

Kontroll

Mätning av mankhöjd och signalementskontroll genomförs på en lugn plats, företrädesvis inomhus, på plant och hårt underlag. Arrangören tillhandhåller utrustning för mätning.

Stoets hästpass i original skall uppvisas. Signalementsbeskrivningen i passet skall jämföras med hästen.

Chip behöver ej avläsas.

Mankhöjden noteras och lämnas till exteriördomaren/sekreteraren för att skrivas i protokollet. Mankhöjden anges i hela cm. Avdrag för skor sker med 0,5-1 cm.

Felaktig eller tveksam identitet

Om chip saknas skall detta noteras av ID-kontrollanten i protokollet. Hästen deltar inom tävlan.

Vid större skrivfel eller ritfel som medför tveksamheter angående identiteten, deltar hästen utom tävlan och skall inte publiceras på resultatlistan. . Protokollet delas ut men skall markeras tydligt med ”Utom tävlan”.

Godkänd ID-kontrollant skall göra en ny signalementsbeskrivning och ta tagelprov från hästen innan den lämnar bedömningsplatsen. Om chip saknas skall hästen chipmärkas efter bedömningen.

Bedömningsledaren ansvarar för att tveksamheter och felaktigheter rapporteras till SWB. Hästägaren ansvarar för att ny signalementsbeskrivning, tagelprov, hästens originalpass och ev chiprapport snarast skickas till SWB för rättning.

2.4 Anvisningar för exteriörbedömning av ston

För allmänna anvisningar av visning vid hand se SWB:s kompendium ”Visa häst vid hand”, www.swb.org.

Bana

Samma bana används för bedömning av föl och sto. Se anvisningar för visning av föl.

Visning

Ägare/visare/medhjälpare skall sköta visningen. Hästen bedöms så som den visas.

Hästen framförs mot av domaren anvisad plats, i energisk taktmässig skritt.

Gör halt och ställ upp hästen på av domaren anvisad plats.

När tecken ges att bedömningen på stället är slutförd framförs hästen enligt domarens anvisningar.

Därefter ställs hästen upp för domarens muntliga omdöme.

Egna medhjälpare rekommenderas.

2.5 Bedömning

Linjär beskrivning

Den linjära beskrivningen är som ordet anger en beskrivning av hästen och inte en bedömning. Den Linjära beskrivningen ger en schematisk bild av hästen bestående av ett rutsystem uppdelat på ett antal egenskaper. Beskrivningen för varje egenskap görs på en niogradig skala från A till I där A och I är de båda ytterligheterna för respektive egenskap.

Syftet med den linjära beskrivningen är att både hästägare och SWB ska kunna få mer detaljerad information om hästens egenskaper på ett standardiserat sätt där alla hästar får samma typ av beskrivning. Det är lättare att följa egenskapernas utveckling inom rasen och identifiera SWB:s styrkor och svagheter på ett tydligare och enklare sätt än med enbart poängbedömning.

Den linjära beskrivningen av fölen publiceras inte offentligt utan är tills vidare endast information för hästägaren och SWB.

En manual där alla egenskaper i protokollet definieras och beskrivs delas ut tillsammans med protokollen samt finns tillgänglig på www.swb.org

Poängbedömning av föl

Fölen slutbedöms enligt en 30-poängskala men får poäng i fem olika moment, Exteriör, Skritt, Trav, Galopp och Allmänt intryck. Vid slutberäkningen räknas gångarterna skritt, trav och galopp samman till ett genomsnittspoäng.

I **Exteriörpoängen** ingår en bedömning av fölets typ, huvud, hals, bål och extremiteter.

Bedömningspunkten **Gångarter** är en genomsnittspoäng av skritt, trav och galopp.

Allmänt intryck är domarens totala intryck av fölet, bl.a. utstrålning, harmoni och typ.

Fölen i de båda klasserna, hoppföl och gångartföl, bedöms på samma sätt och enligt samma poängskala men rangeras i olika resultatlistor.

Domarnämnden betygsätter varje moment med poäng från 1 till 10 där användning av halva poäng är möjligt. Streck (–) får ej användas.

Poängbedömning av ston

Stona bedöms i tre olika moment, dvs en 30-poängskala: Typ, Hhb (huvud, hals och bål) och Extremiteter. Ston i alla åldrar poängbedöms men klassindelas ej.

Domarnämnden betygsätter varje moment med poäng från 1 till 10 där användning av halva poäng är möjligt. Streck (–) får ej användas. Poängen anges med en decimal och avrundning sker enligt gängse avrundningsregler

Ansökan om kvalitetsgradering görs hos SWB. Exteriörbedömningsprotokoll, meritförteckning och avkommeförteckning skickas in. Läs mer om Kvalitetsgraderingen i Sto och Unghästreglementet på www.swb.org

2.6 Resultat

Resultaten presenteras på flera sätt. Direkt efter bedömning får deltagare muntligt omdöme i form av en sammanfattande beskrivning av hästens egenskaper så som den bedömts. Skriftligt omdöme i form av bedömningsprotokoll fås på plats eller sänds till hästägaren efter bedömningen. Resultatlistor publiceras på arrangörs hemsida och på www.swb.org.

Arrangören skall snarast efter bedömningen rapportera in resultaten till SWB. Se Arrangörshandboken <http://swb.org/arrangorer/>

2.7 Regionalt fölchampionat

Regionala avelsföreningar välkomnas att arrangera fölchampionat, gärna i samverkan med varandra. Dessa kan arrangeras helt utifrån föreningarnas egna önskemål.

Fölchampionat räknas som en utställning och oftast är det helhetsintrycket för dagen som bedöms och avgör vilka föl som går vidare till slutring/final. Fölchampionat skall vara skilt från fölbedömningen med särskilda bedömningsprotokoll.

SWB är inte huvudman för Regionala fölchampionat.

2.8 Priser

Hederspriser står arrangören fritt att ordna och dela ut.

Deltagarrosett tilldelas alla deltagande hästar.

3. ÖVRIGT

3.1 Bedömningsledarens uppgift och ansvar

Bedömningsledaren är arrangörens representant och har det övergripande ansvaret för bedömningen.

3.2 Jäv, protest, överklagan och böter

När det i nedanstående stycken nämns överdomare menas Bedömningsledaren.

Jäv

Förvaltningslagens regler om jäv gäller. Följande kan betraktas som riktlinjer.

Domare får ej bedöma häst där:

- domaren under de närmast föregående tre månaderna regelbundet instruerat eller regelbundet rudit hästen, som regelbundet räknas en - flera gånger per vecka
- domaren eller nära anhörig till denne är eller har varit hästens ägare, uppfödare, fodervärd eller motsvarande
- domaren eller nära anhörig till denne är eller har varit ägare till hästens fader eller moder
- domaren är eller under de tre senaste månaderna varit anställd hos den som äger hästen
- domaren är nära anhörig till den som visar eller rider häst
- då flera jävsförhållanden kan förväntas skall aktuell domare bytas ut
- det som sägs om domare gäller i tillämpliga delar även aspirant, bedömningsledare, överdomare och domarsekreterare
- domaren är själv skyldig att upplysa bedömningsledaren om jäv föreligger

Protest

Protest mot domarens subjektiva betygsättning av de olika momenten kan aldrig upptas till provning. Rätt att lämna protest har, ägare till häst, visare, medhjälpare, ryttare eller målsman för minderårig ryttare. Protest måste lämnas skriftligt och ska åtföljas av 100 kronor. Pengarna återbetalas om protesten godkänns. Bevisningen åligger den protesterande. Protest ställs till överdomaren/bedömningsledaren och lämnas till denne eller till sekretariatet för vidarebefordran inom följande tidsgränser:

- beträffande hästs behörighet att starta senast före bedömningens början
- beträffande banor och anordningar senast före bedömningens början
- beträffande slutresultat eller rangering senast 30 min efter bedömningsdagens slut

Har omständigheter vid bedömningen gjort det är omöjligt att lämna en protest inom ovan angiven tid, kan den sändas till SWB senast fem dagar efter bedömningen.

Överklagan

Ett beslut får överklagas av den som beslutet angår. Överklagan sker skriftligt till SWB, Box 2, 247 29 Flyinge. Överklagan skall göras inom tre veckor från det att klaganden fått ta del av beslutet. I skrivelsen skall klaganden ange vilket beslut som överklagas, den ändring i beslutet som begärs och de omständigheter vilka åberopas till stöd för begäran om ändring.

I övrigt hänvisas till SWB:s Sto & Unghästreglemente.

Böter

Vid överträdelse mot SWB:s bestämmelser eller för olämpligt uppträdande mot eller olämpligt yttrande om funktionär eller bedömningsorganisation eller för åtgärd i övrigt som kan skada sportens anseende kan vederbörande ryttare, för minderårig dennes målsman, hans medhjälpare, anmälare, hästägare, domare, funktionär, bedömningsledare eller organisation ådömas straff. Ådömda böter tillfaller SWB och skall erläggas inom 10 dagar efter beslutets delgivning.

Straff som kan ådömas av SWB:s styrelse eller av dem i ärendet bemyndigad instans.

1. varning
2. böter 500 -10 000 kronor
3. avstängning för all verksamhet eller delar av verksamhet inom SWB och Svenska Ridsportförbundet ordnade aktiviteter. I sådan avstängning kan vederbörandes hästar inkluderas.

3.3 Målsättning och historia

För en prestationsinriktad ridhästavel är det viktigt att avelsvärderings- och urvalsmomenten avspeglar det uppsatta avelsmålet så väl som möjligt.

Avelsmålet för den svenska varmblodiga ridhästen är enligt SWB:s Avelsplan

”En ädel, korrekt och hållbar varmblodshäst, som genom sitt prestationsinriktade temperament, sin ridbarhet och goda rörelse och/eller hoppförmåga är konkurrenskraftig internationellt.”

Detta mål står i samklang med vad ridsporten kräver av hästarna och innebär att egenskaper som ska förbättras avelsmässigt är

Hållbarhet	Samarbetsvilja	Hoppförmåga	Exteriör
Ridbarhet	Fruktsamhet	Temperament	Gångarter

För att unghästbedömningarna ska kunna utnyttjas för avelsändamål är det nödvändigt att de genomförs enhetligt över landet av erfarna och välutbildade domare.

Bedömda egenskaper måste avspegla avelsmålet och ha en hög eller medelhög arvbarhet dvs. vara möjliga att påverka genom avelsarbete.

Det är viktigt att hästarna är så oselekterade som möjligt, att bedömningen kan utföras i tidig ålder och

att en stor andel av varje årgångs hästar kommer till bedömning. Hästarna bör bedömas för både hopp- och dressyregenskaper för att undvika sneda urval i avkommebedömningarna. För att uppnå ett brett deltagande måste bedömningarna utformas så att de blir intressanta, rättvisande och värdefulla för ägare till unga hästar.

3.4 Kontaktpersoner SWB

Unghästbedömningarna samordnas av SWB.

Ansvarig för unghästfrågor på kansliet

Josefine Tinglöf
Tel. 046-646 48

Josefine.tinglof@swb.org

SWB
Box 2, 247 29 Flyinge
Tel. vxl. 046-646 50
www.swb.org

Kungsgården, Flyinge
fax 046-527 24
info@swb.org